

..... ❁ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. ❁

محبّتِ عجیبِ رسولِ خدا صلی الله علیه و آله به امیرالمؤمنین سلام الله علیه

قسمت چهارم؛ سحر سه شنبه ۹ اردیبهشت ۹۹

سوره آل عمران آیه ۳۱

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

بگو: اگر خدا را دوست دارید، از من پیروی کنید و به آیینی که از جانب او آورده‌ام پای بند باشید؛ در آن صورت خدا نیز شما را دوست می‌دارد و گناهانتان را بر شما می‌بخشاید، و خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است.

✓ علی پیش از من وارد بهشت میشود

حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مُوسَى رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ عَلِيٍّ الدَّقَّاقُ قَالَ حَدَّثَنِي الْحَارِثُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْمَعْرُوفُ بِشَلْقَانَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ: **أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ عَلِيٌّ** **بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ** فَقَامَ أَبُو دُجَانَةَ وَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَمْ تُخْبِرْنَا عَنِ اللَّهِ تَعَالَى أَنَّهُ أَخْبَرَكَ أَنَّ الْجَنَّةَ مُحَرَّمَةٌ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ حَتَّى تَدْخُلَهَا أَنْتَ وَ عَلَى الْأُمَمِ حَتَّى تَدْخُلَهَا أُمَّتُكَ قَالَ بَلَى وَ لَكِنْ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ حَامِلَ لِيَوَاءِ الْقَوْمِ إِمَامُهُمْ وَ عَلِيٌّ حَامِلُ لِيَوَاءِ الْحَمْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَيْنَ يَدَيْ (وَ هُوَ صَاحِبُ رَأْيِي فَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَبْلِي فَإِنَّ الْعِلْمَ مَعَهُ) وَ أَنَا عَلَى أَثَرِهِ فَقَامَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ قَدْ أَشْرَقَ وَجْهُهُ سُورًا وَ هُوَ يَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي شَرَّفَنَا بِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ .

مائة منقبة من مناقب أمير المؤمنين و الأئمة، ص: ۸۱

رسولخدا صلی الله علیه وآله فرمودند: در میان انبیاء و صدیقین، علی بن ابی طالب نخستین کسی است که وارد بهشت میشود. ابودجانه پرسید: یا رسول الله از شما شنیده بودیم شما نخستین کسی هستید که وارد بهشت میشوید؟! رسولخدا فرمودند: درست است؛ اما مگر نمی دانی که پرچمدار هر قومی پیشگام و پیشرو آنهاست ؟ فردای قیامت علی حامل لواء حمد است و پیشاپیش همگان حرکت میکند ، من هم پشت سرش میروم. در این هنگام امیرمومنان علیه السلام با نهایت خوشحالی فرمود: سپاس خدایی را که ما را بواسطه شما شرافت بخشید .

✓ اصل و اساس دین

أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي حَمْرَةَ الثَّمَالِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِظُهُورٍ فَلَمَّا فَرَغَ أَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ فَأَلْزَمَهَا يَدَهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ ثُمَّ صَمَّ يَدَهُ إِلَى صَدْرِهِ قَالَ وَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ثُمَّ قَالَ يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَصْلُ الدِّينِ وَ مَنَارُ الْإِيمَانِ وَ غَايَةُ الْهُدَى وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ أَشْهَدُ لَكَ بِذَلِكَ.

بصائر الدرجات في فضائل آل محمد صلی الله عليهم، ج ۱، ص: ۳۰

رسولخدا صلی الله علیه وآله فرمودند: یا علی! تو اصل و اساس دین، نشانه ایمان، نهایت هدایت و پیشوای سپید رویان و آبرو داران هستی.

✓ آیت الله العظمی

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ وَ غَيْرِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي حَمْرَةَ الثَّمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ: قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّ الشَّيْعَةَ يَسْأَلُونَكَ عَنْ تَفْسِيرِ هَذِهِ الْآيَةِ عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ قَالَ فَقَالَ ذَلِكَ الَّتِي إِنْ شِئْتُ أَخْبَرْتُهُمْ وَ إِنْ شِئْتُ لَمْ أَخْبَرُهُمْ قَالَ فَقَالَ لِكَيْ أَخْبِرَكَ بِتَفْسِيرِهَا قَالَ فَقُلْتُ عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ قَالَ فَقَالَ هِيَ فِي أَمِيرٍ

الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ يَقُولُ مَا لِلَّهِ آيَةٌ أَكْبَرُ مِنِّي وَلَا لِلَّهِ مِنْ نَبَاٍ عَظِيمٍ أَعْظَمُ مِنِّي

بصائر الدرجات في فضائل آل محمد صلى الله عليهم، ج ١، ص: 6٧

امير مومنان عليه السلام بارها فرمودند: من بزرگترين نشانه و آيت الهى و عظيم ترين پيام الهى هستم.

✓ نور اهل طاعت و بندگى

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي حَاتِمٍ قَالَ حَدَّثَنِي هَارُونُ بْنُ إِسْحَاقَ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا كَامِلُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا عَلِيُّ ... مَا عَرَجَ بِي رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ إِلَى السَّمَاءِ قَطُّ وَ كَلَّمَنِي رَبِّي إِلَّا قَالَ لِي يَا مُحَمَّدُ أَفْرِيْ عَلِيًّا مِنِّي السَّلَامَ وَ عَرَفَهُ أَنَّهُ إِمَامٌ أَوْلِيَايَ وَ نُورُ أَهْلِ طَاعَتِي فَهَنِيئًا لَكَ يَا عَلِيُّ هَذِهِ الْكَرَامَةُ.

الأمالى (للصدوق)، النص، ص: ٣٠٦

رسول خدا صلى الله عليه وآله به امير مومنان عليه السلام فرمودند: هيچگاه نشد كه به معراج روم و با خدای گفتگو كنم، مگر آنكه به من فرمود: اى محمد! سلام مرا به على برسان و به او بگو كه امام دوستداران من و روشنايى راه بندگان و مطيعان از من است. سپس رسول خدا فرمودند: على جان اين كرامت گوارايت باد.

✓ نور اميرالمومنين عليه السلام

أَبِي رَحْمَةَ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ سَهْلِ الصَّنِيقْلِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الدَّارِيِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ الْهَرَمُرَازِيِّ عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبٍ قَالَ:

قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ لِمَ سُمِّيتَ الرَّهْرَاءُ عَلَيْهَا السَّلَامُ زَهْرَاءُ
فَقَالَ لِأَنَّهَا تَزْهَرُ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي النَّهَارِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ بِالنُّورِ

علل الشرائع، ج ۱، ص: ۱۸۰

ابان بن تغلب گوید از امام صادق علیه السلام پرسیدم : وجه نامگذاری حضرت زهراء سلام الله عليها (به زهراء) چیست؟ فرمودند: چون در روز سه بار برای امیرمومنان علیه السلام می درخشید.

✓ عبد من عبید محمد

وَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْمُوصِلِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: جَاءَ حَبْرٌ مِنَ الْأَحْبَارِ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَتَى كَانَ رَبُّكَ فَقَالَ لَهُ تَكَلَّمَ أُمَّكَ وَ مَتَى لَمْ يَكُنْ حَتَّى يُقَالَ مَتَى كَانَ رَبِّي قَبْلَ الْقَبْلِ بِلَا قَبْلٍ وَ بَعْدَ الْبَعْدِ بِلَا بَعْدٍ وَ لَا غَايَةَ وَ لَا مُنْتَهَى لِغَايَتِهِ انْقَطَعَتِ الْغَايَاتُ عِنْدَهُ فَهُوَ مُنْتَهَى كُلِّ غَايَةٍ فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَ فَتَبِي أَنْتَ فَقَالَ وَبِئْسَ مَا أَنْتَ مِنْ عَبِيدِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

الكافي (ط - الإسلامية)، ج ۱، ص: ۸۹

امام صادق فرمود: یکی از دانشمندان یهود نزد امیر مومنان علیه السلام آمد و گفت: پروردگارت از کی بوده؟ حضرت فرمودند: وای بر تو! مادرت به عزایت نشیند، خدا کی نبوده تا گفته شود از کی بوده، پروردگرم بدون پیشی پیش از هر پیشی بوده و بدون بعدی پس از هر بعدی است، برای پایانش پایان و نهایتی نیست، پایان ها نزد او منقطع شوند پس او نهایت هر پایان است. گفت یا امیر المؤمنین، آیا تو پیغمبری؟! (که این چنین توحید را تبیین میکنی) فرمود: وای بر تو، من بندهای از بندگان محدم.

✓ از تو راضی هستم

إسحاق بن وهب بن زياد، بإسناده، عن جابر عن عبد الله، أنه قال: لما أن قدم أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليه السلام على رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِفَتْحِ خَيْبَرَ. قال له رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يا علي، إني أخبرت خبرك و أوتيت مناي فيك، و **إني عنك راضٍ. قال: فدمعت عينا علي عليه السلام.** فقال له رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: لا تبك فان الله و ملائكته و رسله و جبرائيل و ميكائيل و إسرافيل عنك راضون، و لو لا أن تقول امتي فيك ما قالت النصرارى في المسيح لقلت اليوم فيك مقالا لا تمرّ على ملاء من الناس قلّوا أو كثروا إلا أخذوا التراب من تحت قدميك، و فضل طهورك، يلتمسون به البركة و يستشفون به

شرح الأخبار في فضائل الأئمة الأطهار عليهم السلام، ج ۲، ص: ۴۱۲

هنگامی که امیرمومنان با خبر فتح خیبر نزد رسول خدا آمد، حضرت رسول فرمودند: علی جان! من از تو راضی هستم. پس اشک از چشمان امیرمومنان جاری شد. رسول خدا فرمود: گریه مکن که ملائکه و رسولان از تو راضی هستند. و اگر هراس از غلو غالبان نداشتم درباره ات سخنی میگفتم که مردم خاک پایت را و باقیمانده آب وضویت برای تبرک و شفا بگیرند.

✓ مظلومیت اهل بیت علیهم السلام

بَلَى كَأَنْتَ فِي أَيْدِينَا فَدَلِّكْ مِنْ كُلِّ مَا أَظْلَمْتَهُ السَّمَاءُ فَشَحَّتْ عَلَيْهَا نُفُوسُ قَوْمٍ وَ سَخَّتْ عَنْهَا نُفُوسُ قَوْمٍ آخَرِينَ وَ نِعَمَ الْحَكْمِ اللهُ

نهج البلاغة (للصبي صالح)، ص: ۴۱۷

آری از آنچه آسمان بر آن سایه افکنده، فدک در دست ما بود. مردمی بر آن بخل ورزیدند و مردمی سخاوتمندانه از آن دیده پوشیدند و بهترین داور پروردگار است.

✓ بدگویی از علی و خشم رسولخدا

... والغضب يُعرف في وجهه فقال: ما تريدون من علي؟ ما تريدون من علي؟ ما تريدون من علي؟ ان عليا مني وانا منه و هو ولي كل مومن بعدى.

سنن الترمذی ج ۵ ص ۴۵۰

... چون برخی از اصحاب نزد رسولخدا آمده و از امیرمومنان علیه السلام گلایه و شکایت کردند؛ خشم در چهره رسولخدا نمایان شد و سه بار فرمود: از علی چه می خواهید؟ همانا (وجود و روح) او آمیخته با من است و او سرپرست تمامی مومنان پس از من خواهد بود .

✓ پشت و پناه رسولخدا

... فَصَدَّقَ أَبِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ سَابِقًا وَوَقَاهُ بِنَفْسِهِ، ثُمَّ لَمْ يَزَلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي كُلِّ مَوْطِنٍ يُقَدِّمُهُ، وَ لِكُلِّ شَدِيدَةٍ يُرْسَلُهُ **ثِقَةً مِنْهُ وَ طُمَأْنِينَةً إِلَيْهِ**، لِعِلْمِهِ بِنَصِيحَتِهِ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ...

الأمالی (للطوسي)، النص، ص: ۵۶۳

امام حسن علیه السلام درباره امیرمومنان علیه السلام فرمودند: پدرم پیش از دیگران رسولخدا را تصدیق و با جانش از ایشان حمایت کرد. پیوسته رسولخدا در هر جایی او را پیش می انداخت و برای هر مشکلی او را می فرستاد، زیرا به او اعتماد کامل داشت و به خیرخواهی اش در راه خدا و رسولش آگاه بود .

... كلما حشوا ناراً لِّلْحَرْبِ أَطْفَاءَهَا و نجم قرن للضلال و فغرت فاعرة من المشركين **قذف بأخيه في لهواتها** فلا ينكفي حتى يطاء صماخها بأخمصه و يخمد لهبها بحده مكدودا في ذات الله قريبا من رسول الله...

بلاغات النساء، ص: ٢٥

حضرت زهرا سلام الله عليها در وصف خدمات اميرالمومنين در عهد رسولخدا فرمودند: ... هرگاه آتش كينه افروختند، آن را خاموش ساخت. و گاهی كه گمراهی سر برداشت، يا مشركی دهان به جسارت گشود، برادرش علي را در كام آنان انداخت. علي باز نايستاد تا بر سر و مغز مخالفان نواخت و كار آنان با دم شمشير بساخت . او اين رنج را برای خدا ميكشيد و در آن خشنودی پروردگار و رضای رسولخدا را می دید...

✓ ادب اميرالمومنين در برابر رسولخدا

وَمِنْ تَفْسِيرِ ابْنِ الْحَجَّامِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَ مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَ الرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ آيَةٌ قَالَ قَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ **يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ نَقْدِرُ أَنْ نَزُورَكَ فِي الْجَنَّةِ كُلَّمَا أَرَدْنَا** قَالَ يَا عَلِيُّ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ رَفِيقًا أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ مِنْ أُمَّتِهِ فَنَزَلَتْ هَذِهِ آيَةٌ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصَّادِقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلِيًّا فَقَالَ لَهُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَنْزَلَ بَيَانَ مَا سَأَلْتَ **فَجَعَلَكَ رَفِيقِي** لِأَنَّكَ أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ وَ أَنْتَ الصَّادِقُ الْأَكْبَرُ.

كشف الغمة في معرفة الأئمة (ط - القديمة)، ج ١، ص: ٨٧

اميرمومنان به رسولخدا عرض كرد: يا رسول الله ! آيا ميتوانيم در بهشت هرگاه خواستيم به دیدار شما نائل شويم؟ رسولخدا فرمودند: برای هر پیامبری رفيقی است و خداوند تو را رفيق من قرار داده.

✓ آسایش ندیدم

مَا رَوَاهُ الْعَبَّاسُ بْنُ عُبَيْدٍ اللَّهُ الْعَبْدِيُّ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَمْرٍ عَنْ رِجَالِهِ قَالُوا سَمِعْنَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ مَا رَأَيْتُ مُنْذُ بَعَثَ اللَّهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَحَاءً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ ...

الإرشاد في معرفة حجج الله على العباد، ج ۱، ص: ۲۸۴

امیرمومنان علیه السلام فرمودند: از روزی که خداوند محمد صلی الله علیه وآله را به نبوت برانگیخت، خوشی و آسودگی در زندگی ندیدم. و سپاس میکنم خدا را (که تاب تحمل سختی ها و رنجها را به من داد)...

✓ طاقت دوری ندارم

وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي الْمَسْجِدِ بَعْدَ أَنْ صَلَّى الْفَجْرَ ثُمَّ نَهَضَ وَ نَهَضْتُ مَعَهُ وَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَتَّجِهَ إِلَى مَوْضِعٍ أَعْلَمَنِي بِدَلِكِ- وَ كَانَ إِذَا أَبْطَأَ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ صِرْتُ إِلَيْهِ لِأَعْرِفَ خَبْرَهُ لِأَنَّهُ لَا يَتَّصَبِرُ قَلْبِي عَلَى فِرَاقِهِ سَاعَةً وَاحِدَةً

الإحتجاج على أهل اللجاج (للطبرسي)، ج ۱، ص: ۱۹۷

امیرمومنان علیه السلام فرمودند: بعد از ادای نماز صبح در مسجد محضر رسولخدا نشسته بودم که ایشان برخاسته و حرکت نمودند و من نیز با حضرت روانه شدم. رسم رسولخدا این بود که هر گاه میخواستند جایی روند مرا نیز مطلع میکردند. و اگر توقف ایشان در جایی به درازا میکشید، می رفتم تا از حالشان باخبر شوم، زیرا حتی برای اندک زمانی کوتاه، فراغ و دوری آنحضرت را طاقت نمی آوردم.

✓ در سوگ رسولخدا

وَقِيلَ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَوْ غَيَّرْتَ شَيْبَكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْخِضَابُ زِينَةٌ وَ
نَحْنُ قَوْمٌ فِي مُصِيبَةٍ [بِرَسُولِ اللَّهِ ص] يُرِيدُ وِفَاةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

نهج البلاغة (للصبي صالح)، ص: ۵۵۸ (حکمت ۴۷۳)

به امیرمومنان علیه السلام گفتند: چه می شد اگر موی خود را رنگین میکردی؟ فرمود:
رنگ کردن مو آرایش است و ما در سوگ به سر میبریم. (از سوگ رحلت رسولخدا را
قصدا داشت.)

✓ شیدای رسولخدا

عَنْهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الصَّبَّاحِ الْحَدَّاءِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ
اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: بَيْنَمَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الرَّحْبَةِ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِهِ إِذْ
أَهْدِيَ لَهُ طَسْتُ خِوَانٍ فَالْوُدَجِ فَقَالَ لِأَصْحَابِهِ مُدُّوا أَيْدِيكُمْ فَمَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فَمَدَّ يَدَهُ ثُمَّ
قَبَضَهَا فَقَالُوا يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَمَرْتَنَا أَنْ نَمُدَّ أَيْدِيَنَا فَمَدَدْنَاهَا وَ مَدَدْتَ يَدَكَ ثُمَّ قَبَضَهَا فَقَالَ
إِنِّي ذَكَرْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَمْ يَأْكُلْهُ فَكَرِهْتُ أَكْلَهُ

المحاسن، ج ۲، ص: ۴۱۰

روزی امیرمومنان علیه السلام همراه چند تن از یاران نشسته بودند که برایشان ظرفی
فالوده هدیه آوردند. حضرت به اطرافیان فرمودند میل کنید، اما خود عقب کشید.
اصحاب پرسیدند شما چرا میل نمیکنید؟! فرمود: یادم افتاد که رسولخدا از این خوراکی
میل نکردند! پس من نیز نخواهم خورد.

قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو نَصْرِ مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْمُقْرِي الْبَصِيرُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَحْيَى الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدِ الْفَرَشِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُخَارِقٍ عَنْ عَبْدِ الصَّمَدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَبَّاسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا تُوِّفِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَوَلَّى غُسْلَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْعَبَّاسُ مَعَهُ وَالْفَضْلُ بْنُ الْعَبَّاسِ فَلَمَّا فَرَعَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ غُسْلِهِ كَشَفَ الْإِزَارَ عَنْ وَجْهِهِ ثُمَّ قَالَ يَا أَبِي أَنْتَ وَأُمِّي طِبْتَ حَيًّا وَطِبْتَ مَيِّتًا انْقَطَعَ بِمَوْتِكَ مَا لَمْ يَنْقَطِعْ بِمَوْتِ أَحَدٍ مِمَّنْ سِوَاكَ مِنَ النَّبِيِّ وَالْإِنْبَاءِ خَصَّصْتَ حَتَّى صِرْتَ مُسْلِيًّا عَمَّنْ سِوَاكَ وَعَمَّمْتَ حَتَّى صَارَ النَّاسُ فِيكَ سِوَاءً وَ لَوْ لَا أَنَّكَ أَمَرْتَ بِالصَّبْرِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْجَزَعِ لَأَنْفَدْنَا عَلَيْكَ مَاءَ الشُّنُونِ وَ لَكِنْ مَا لَا يُرْفَعُ كَمَدُّ وَ غُصَصُ مُحَالِفَانِ وَ هُمَا دَاءُ الْأَجْلِ وَ قَلَّا لَكَ **بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي اذْكَرْنَا عِنْدَ رَبِّكَ وَ اجْعَلْنَا مِنْ هَمِّكَ** ثُمَّ أَكَبَّ عَلَيْهِ فَقَبَّلَ وَجْهَهُ وَ مَدَّ الْإِزَارَ عَلَيْهِ.

الأمالي (للمفيد)، النص، ص: ۱۰۲

ابن عباس گوید: چون رسول خدا وفات یافت کار غسل او را امیرمومنان به عهده گرفت و عباس و پسرش فضل نیز با آنحضرت بودند. چون علی علیه السلام از غسل رسول خدا فراغت یافت، کفن از چهره ی مبارک حضرتش کنار زد و فرمود: پدر و مادرم فدایت! پاکیزه زیستی و پاکیزه بدرود حیات گفتی. با مرگ تو چیزی از ما بریده شد که با مرگ هیچیک از انبیاء گذشته بریده نشده و آن نبوت و اخبار آسمانی است. مصیبت تو از طرفی آن چنان بزرگ است که تسلی بخش هر مصیبت دیگری است، و از طرفی نیز بر تمام مردم سایه افکنده به طوری که همه در این غم شریکند. اگر به صبر و پایداری فرمان نداده و از بی تابی و ناشکیبایی نهی نفرموده بودی، هر آینه اشک دیده مان را در این راه با گریه ی فراوان می خشکاندیم. پدر و مادرم فدایت ! ما را به نزد پروردگارت یاد آر و ما را

وجهه ی همت خود دار. سپس خود را به روی بدن آنحضرت انداخت و صورتش را بوسید و کفن را به رویش کشید.

✓ ادب زیارت

...بِأبي أَنْتُمْ وَأُمِّي وَنَفْسِي تَحَنَّنُوا عَلَيَّ وَارْحَمُونِي وَاجْعَلُونِي مِنْ هَمِّكُمْ وَادْكُرُونِي عِنْدَ رَبِّكُمْ
بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۹، ص: ۱۵۹

زائر، در زیارت ائمه هدی علیهم السلام عرضه میدارد: پدر و مادرم به فدایتان باد! بر من رحم کنید و مرا وجهه همت خود قرار داه و به نزد پروردگارتان یاد کنید.

✓ الفضل ماشهدت به الاعداء

و لما نعي بقتل أمير المؤمنين عليه السلام دخل عمرو بن العاص على معاوية مبشرا فقال
إن الأسد المفترش ذراعيه بالعراق لاقى شعوبه فقال معاوية

قل للأرانب تربع حيث ما سلكت و للظباء بلا خوف ولا حذر

مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج ۲، ص: ۸۶

چون خبر شهادت امیرمومنان علیه السلام رسید، عمروعاص با خوشحالی نزد معاویه رفت و به او مزده داد که شیر بیشه عراق (علی علیه السلام) به چنگال مرگ اسیر شد. پس معاویه در پاسخش گفت:

به خرگوش ها و به آهوان بگویند هرکجا میخواهند بچرند که دیگر علی نیست.

✓ جایگاه حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام

اليوم نامت أعيُنُ بك لم تنم وتسهدت أخرى فعزّ منامها

شعر از شاعر اهل بیت شیخ محمد کاظم ازری علیه الرحمة

امروز (با شهادتت) خوابید چشم هایی که از ترس تو نمی خوابید، اما چشمهای دیگری
بیدار ماند و خواب برای آنها دشوار و سخت گردید.

